

Ilara amaigabeak

Urte guztian zehar eta nonnahi egokitzen zaigu ilaran egotea. Sekuentzia honetan, ilara egin behar dugunean hartzen dugun jarreraz arituko gara, besteak beste. Ondoko ariketak egin ditzakezu:

- Galderari erantzun.
- Testua irakurri eta zein ideia aipatzen diren erabaki.
- Bikoteka jarrita, esperientzia kontatu eta konparatu.

1. Ilaran egoteko asmorik?

Ilarak urte guztian daude: kirol-ekitaldietan, merkealdietan, museoetan, administrazio-ko leihatiletan... Pentsatu apur bat eta gelakideei kontatu: non egongo zara laster ilara batean?

- Dendan / supermerkatuan / erietxean / musika-kontzertu batean / ogasun sailean / kotxe-tailerrean....

2. Ezinegona ilaran

Testua irakurri eta bitartean azpimarratu ideia nagusiak.

Ilaran zain eta zain

Urte guztian zehar izaten dira ilarak nonnahi; ekitaldi batzuetan, gainera, jakina da zain egotea egokituko zaigula, adibidez: Durangoko Disko eta Liburu Azokan, San Tomas egunean edo merkealdian... Guztietan sortzen dira ilarak, luze-laburrak, zenbakidunak eta gabekoak...

Zientziak ikertu egin ditu ilarak: zer eragiten digute, nolako portaerak daude ilaretan, zein dira azkarragoak...?

Ikerketak unibertsitatean

Zain gaudela, nork galtzen du pazientzia azkarrago? Europako eta Amerikako Estatu Batuetako hainbat unibertsitatetan egindako ikerketek argi adierazten dute: emakumeak baino lehenago aspertzen dira gizonezkoak ilara batean. Hong Kong hirian egindako beste ikerketa batek ere ondorio bera ateratu du: jendea ez dago pazientzia galtzeko, gizonezkoak batez ere.

Txinan, adibidez, norbait ahal diozu ordaindu zure orde ilaran egoteko zu etorri arte. Lanbide bihurtu da txanda-zainketa. Baita Amerikako Estatu Batuetan ere. Ez dugu denbora alperrik galdu nahi. Bestela esanda, galdutzat jotzen dugu ilarako denbora.

Gaur egun, mugikorrei esker, ilaran entretenitu egiten gara, eta ez zaigu hain luze egiten, baina hala ere, gehienetan ez datoz bat ilaran emandako denbora eta denbora horren pertzepzioa. Berez emandakoa baino ia heren bat gehiago pasa dugula iruditzen zaigu. Beraz, denboraren pertzepzio hori gutxitzeko hainbat teknika asmatu dira: eskaintza-orriak eskaini ilarakoei, errezeta erraz bat erakutsi pantaila batean...

Denboraren pertzepzioa dela eta, badago ilara mota bat arinagoa eta lasaigarriagoa omen dena: sigi-saga egiten duen hori da; jolas-parke handietan-eta asko ikusten da. Gainera, ilara horrek ba omen du beste alde on bat ere: oso zaila iruditzen zaigula inork txanda-pasa egitea.

Ilara batetik bestera

Bi ilara baditugu, hor ibiltzen gara batetik bestera pasatzen, denbora aurrezteko. Zu ez ala? Senak esaten omen digu ilara laburreko kobratzailea eraginkorragoa dela, eta laburra aukeratzeko. Baina erabaki okerra da aldatzea. Ikerketek diotenez, % 10 gutxiago tardatzen du bere ilara utzi ez duenak; eta batez ere gizonak dira ilara-aldatzaileak. Beraz, aholkua da gizon gehien duen ilaran jartzea. Baietz baten batek alde egin bere lerrotik!

Orgei begiratzeko ere aholkatzen dute ikertzaileek. Adibidez, ilara batean arropa asko badago, denbora luzatu egingo da, segurtasun-neurriengatik arropari alarmak kendu behar zaizkio-eta. Janak ez du horrenbesteko lanik.

Ikerketetan beste galdera honi ere erantzun diote: Zein da ilara azkarragoa, ilara motza goraino betetako orgekin ala luzea orga erdi-betetakoekin? Motzera joan, ilara jendetsuak denbora luzatzen baitu: ordaindu, bezero bakoitzari lagundu erosketa zorrotan sartzen...

Baina batzuetan bi ilara izatea hobe omen da. Adibidez, ilara bat baldin badago tiketa hartzeko, eta beste bat erosteko edo erositakoa jasotzeko, egonezina gutxitu egiten da (horrelako ilarak ohikoak dira festa jendetsuetan).

Aurreko orritik dator

Zerk sortzen du ezinegona ilaran?

- Aurretik jende gehiago izateak atzetik baino.
- Pentsatzeak aurrean ditugun bezeroak motelegiak direla.
- Erosketa norberak egiteak, inork lagundu gabe. (ez duzu norekin hitz egin, eta gainera, karga guztia zeuk eraman behar).
- Norbaitek txanda-pasa eginez arau sozialak hausteak.
- Pertsona batetik bestera 15 zentimetro ez izateak.
- Itxaroten aspertzeak.
- Erosketa jende gehien dabilen orduan egiteak.
- Horman, zure txanda adierazteko, zenbaki elektronikorik ez izateak.
- Dendariak telefonoa hartzeak: ilarakoa baztertuta sentitzen da.
- Ilarak konparatzen ibili beharrak.

Eta garraio publikoetan?

Autobusa edo trena etortzeko zenbat minutu falta diren adierazteak estresa gutxitzen du. Eta bitxia da, baina minutu horiek oker egonda ere, hori hobea omen da inolako informaziorik ez jartzea baino: zenbakiak mesede egiten diete bidaariei.

Ilaran zenbat urte?

Ilarek aritu gara hizketan. XXI. mendeko gizaki batek bere bizitzako 4 urte ematen omen ditu era bateko eta besteko ilaretan. Eta zuk, irakurle?

Testua irakurri ondoren, erabaki zein ideia aipatu diren eta zein ez.

- Ilareí lotutako lan-mota berri bat.
- Bezeroen arteko hizketagaiak ilaran.
- Gutxiago erosita ilarak arinago bukatzen direla.
- Ilarak egiteko era aspaldi eta gaur egun: konparaketa.
- Ilaran gutxiago aspertzeko erak.
- Lerro zuzenak ez diren ilaren abantailak
- Online erosita ilarak gutxitzen direla.
- Segun zer erosi (jantziak, jatekoa...), ilara arinago ala ez.
- Sexuaren araberako portaerak.
- Txartelarekin ordaintzeak ilara azkartzen duen ala ez.
- Zenbakiak bezeroei nola eragiten dien.

Zein ideia aipatzen da?

Zein ideia ez da aipatzen?

3. Ilarak konparatzen: nolakoa da?

Testuan konparaketa-mota bat baino gehiago dago. Ikus arauak zer dioen:

A) BAINO - AGO(A) (AK)

Egitura honetan **-ago** atzizkia **adjektiboari** edo **adberbioari** eranstean zaio. Adjektiboarekin doanean, **nolakoa(k)?** galderari erantzuten dio; adberbioarekin doanean, **nola?** galderari.

Adibidez:

Ilara batzuk besteak baino motelagoak dira. / Emakumeak baino azkarrago aspertzen dira gizonak ilaran.

B) BAINO GUTXIAGO / GEHIAGO

Kantitatea konparatzen denean, egiturari **gehiago** / **gutxiago** eranstean zaio eta **zenbat?** galderari erantzuten dio. Izenarekin badoa, izenaren eskuinean kokatzen dira.

Adibidez:

Ilaran, aurretik atzetik baino jende gehiago izateak ezinegona sortzen du.

Ezezko esaldietan, bai A) kasuan, bai B) kasuan, **ez** partikula aditzaren aurretik doa beti, eta biak, ezezko partikula eta aditza, konparazio-elementuen artean kokatzen dira.

Adibidez:

Eskuz ordainduta ez da txartelarekin ordainduta baino azkarrago mugitzen ilara. / Eskuz ordainduta ez dut txartelarekin ordainduta baino denbora gutxiago pasatzen ilaran.

Binaka jarrita, deskriba ezazu ilara egin behar izan duzun aldiren bat. Lagungarri gisa erabil ditzakezu ondoko puntuak:

- Non izan zen.
- Ze jende-mota zegoen.
- Zenbat denbora egon zinen.
- Pazientziarik izan zenuen.

Konparatu zure ilara eta ikaskidearena. Saiatu landutako esaldi-mota erabiltzen.

Adibidez:

Ni dendako ilaran egon nintzen, betiko bezeroekin, 5 minutu bakarrik. Mikel, berriz, Ogasun sailean, ordubete pasa, eta ia-ia alde egin zuen. Mikelen ilara nirea baino luzeagoa zen.

ERANTZUNAK

2. Egonezina ilaran

Zein ideia aipatzen da?	Zein ideia ez da aipatzen?
a)	b)
e)	c)
f)	d)
h)	g)
i)	j)
k)	

